

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Medružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Krbovje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se robče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 16.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 77

Sreda, 23. septembra 1936

Leto XI

Štiridesetletnica poli- tičnega socialistič- nega gibanja v Slo- veniji

Spomini na prve početke sociali-
stičnega gibanja v Sloveniji imajo
dve posebno značilni potezi. Prvič
nesebično požrtvovalnost in drugič
strašno preganjanje prvih oznanje-
valcev socializma.

Že zdavnaj prej, v letih 1865 do
1880 in pozneje so se pojavljali pri
nas oznanjevalci prosvete in raz-
rednega boja, vendar to ilegalno gi-
banje ni bilo utrjeno teoretično in
postavljeno na pozitiven program
po Marxovih naukih. Kulturno delo
se je v tistih letih vršilo v kulturnih
in izobraževalnih društvih, politično
pa po tajnih sejah in konferencah v
vednih nevarnostih, da sestanek za-
sači — oko pravice. Šele v poznej-
ših letih so bila dovoljena zaupna
zborovanja na povabljene osebno
znane goste (po § 2. zborovalnega
zakona).

Početkom leta 1880 (1884?) je
bilo osnovano politično društvo
»Bodočnost«, ki je sklicevalo poli-
tična zborovanja.

Hainfeldski kongres, ki ga je
sklical dr. Viktor Adler in sodruzi,
je zasnoval stranko ideološko ter ji
dal program socialnodemokratske
stranke, okoli katerega so se zdru-
žili prav kmalu vsi socialistični du-
hovi v Sloveniji.

Že takrat je nastala želja po
lastni stranki, ki se je pa uresničila
šele leta 1896. Kongres za ustano-
vitev stranke je bil v stari Virantovi
hiši na Jakobovem trgu. Ss. Želez-
nikar, Kordelič, Bartel, Brozovič,
Kopač in mnogo drugih poleg Etbina
Kristana je sodelovalo na tem kon-
gresu. Kongres je v bistvu sprejel
hainfeldski socialnodemokratski
program in imenoval svojo stranko
»Jugoslovansko socialnodemokratič-
no stranko«.

Mlada stranka ni imela svojega
svoznika le v reakcionarni zako-
nodaji, marveč tudi v političnih
strankah. Če čitamo danes izjave
Hitlerja ali papeža, oziroma klerika-
lizma, se spominjamo takoj tiste
dobe. Laži in klevete so slišali so-
cialisti povsod, teror, zaničevanje in
križarska vojna sta bila na dnevnem
redu, tako, da je bilo res treba prave
poštenosti in odločnosti, da nisi
klonil. Prav to pa je bila najboljša
šola za socialistično delavstvo, da
se je bolj in bolj konsolidirala, da je
spoznavalo potrebo organizirane
discipline in složnosti na celi črti.
Nobenih posebnih, nobenih osebnih,
nobenih zahrbtnih misli ni bilo v vr-
stah organiziranega delavstva. Kar
se je sklenilo, je bilo sklep za vse.
K temu jih je prisilila potreba in spo-
znanje, da se more in mora delav-
ski razred boriti le sam za svoje
interese. Organizirano delo more
voditi le odgovorna organizacija de-
lavstva.

Zgodovina našega socialistične-
ga gibanja tudi v Sloveniji nas uči,
da se kleni značaji vzgajajo v bo-
jih, če imajo v vidu obenem skupen
cilj in iskreno voljo, to je, spozna-
nje, da se je treba boriti zanj.

Ta skromni spomin ob štirideset-
letnici ustanovitve Jugoslovanske
socialnodemokratske stranke v Slo-
veniji naj nam bo v bodrilo, da se
delavstvo ne sme bati grozečih kri-
žarskih vojn, ki so le napoved kapi-
talističnega boja proti delavstvu.
Tudi v tem boju mora delavstvo

Socialistična večina v švedskem parlamentu

Švedska je socialistična!

Velika volilna zmaga švedske socialne demokracije

Pri volitvah v švedski parlament
v nedeljo, dne 20. t. m. so dobili
mandatov: (številke v oklepajih po-
menijo število mandatov prejšnjih
volitev):

	mandatov
Socialni demokrati	112 (102)
neodv. socialisti	6 (6)
komunisti	5 (2)
konservativci	44 (58)
agrarci	36 (36)
ljudska stranka	27 (24)

230

Izid volitev, ki so prinesle ogrom-
no zmago švedski socialni demokra-
ciji tudi kaže, da odgovarja prira-
stek volilcev od zadnjih parlamen-
tarnih volitev, porastu socialno de-
mokratičnih glasov. To je zlasti va-
žno z ozirom na dejstvo, da na Šved-
skem volijo tudi žene, ki so kakor
skoro povsod, kjer je to mogoče, od-
ločile v prid socialni demokraciji.

Švedska socialna demokracija je
izvojevala pri parlamentarnih volit-
vah dne 20. t. m. eno svojih najpo-
membnejših zmag.

Švedsko ljudstvo je izreklo stran-
ki svoje zaupanje, ki si ga je pridobi-
la v dobi skoro štiriletnega, z ma-
lim presledkom nepretrganega vla-
danja.

Ko je pred par meseci, navezana
na podporo kmečke stranke, ki se
je v odločilnem trenutku izneverila,
socialno demokratična vlada odsto-
pila, je zavladovala v reakcionarnih
krogih na Švedskem, pa tudi v ino-
zemstvu neko tiho zadovoljstvo.

Švedska socialno demokratična
vlada je padla na vprašanju oboro-
žitve. Vprašanje so sprožile me-
ščanske stranke, ki so zahtevale, da
votira vlada v ta namen 50 milijonov
švedskih kron. Vlada se temu pred-
logu ni hotela upirati, toda stavila je
dodatno zahtevo, da se potrebna
sredstva priskrbe z obdavčitvijo ve-
likih premoženj, obenem pa, da se
najdejo tudi nova sredstva za zvi-
šanje starostnih rent. Kajti, tako je
argumentirala vlada, preskrba star-
ih in s tem preskrba dela mladim,
je najmanj tako važno vprašanje za
varnost državnih mej, kot oboroži-
tev.

Meščanske stranke, gluhe za te
argumente, so odklonile vladine zaht-
eve in vlada se je poslovila, da se
danes, po komaj par mesecih odmo-
ra, zopet pojavi na površju, močnej-
ša kot kdajkoli poprej.

Ljudstvo ni pozabilo zašlug šved-
ske socialne demokracije v preteklih
letih, njene akcije za starostno pre-
skrbo državljanov, njenih uspehov v
boju proti brezposelnosti, ki je danes
na Švedskem skoro nepoznana. Ko-

likor niso že ti uspehi sami zadošča-
li, da si socialna demokracija pridobi
ponovno zaupanje mas, je k temu
pripomogel še zlasti njen novi
volilni program, katerega vodilna
misel je: dvigniti kupno moč širo-
kih ljudskih množic, obenem pa
ukreniti vse potrebno za obrambo
pred morebitnim novim pojavom kri-
ze.

Veličastna zmaga švedske social-
ne demokracije je tem pomembnej-
ša, ker je izvojevana v času, ko se
vse povsod javljajo proroki črnega in
rjavega fašizma ter reakcionarji
vseh barv oznanjajoč propad med-
narodnega socializma. Kot v zasmeh
nemškemu fašizmu je švedsko ljud-
stvo, ki je najčistejši predstavnik
tkzv. nordijske rase ponovno odklo-
nilo fašizem, ki naj bi bil, po mne-
nju Hitlerja, odlika te rase.

In da bo razočaranje v taboru re-
akcije še večje, so volitve na Šved-
skem prinesle socialistično večino v
parlamentu. Kajti od 230 mandatov
jih pripada 118 socialnim demokra-
tom in neodvisnim socialistom.

Švedsko ljudstvo se je izreklo za
socializem; Švedska je rdeča!

Socialistično delovno ljudstvo
vseh dežel čestita švedski socialni
demokraciji k njeni impozantni zma-
gi, ki ga utrjuje v prepričanju, da
bo kljub vsem oviram, zmagal so-
cializem vse povsod!

Pred zaključkom stavke tekstilcev

Uradna poročila.

Banska uprava razglša:
Pogajanja o kolektivni pogodbi
se približujejo koncu. Ni izključeno,
da bodo tekot torka, dne 22. t. m.
končana.

Tekstilne tovarne so oživele v
toliko, v kolikor se v sporazumu
med delodajalci in delavci v njih vr-
še čiščenja, popravila in priprave za
delo.

Razširjanje neresničnih vesti

Banska uprava razglša:
Izpraznitev tekstilnih tovarn v
Kranju po oboroženi sili dne 16. t.
m., do katere je moralo priti, ker
enodušna intervencija vseh strokov-
nih delovnih zvez ni imela uspeha,
poziv oblastva pa je delavstvo od-
bilo, se je izvršila brez škode za živ-
ljenje ali zdravje evakuiranih delav-
cev; žandarmerija in policija nista
uporabili niti hladnega niti strelne-
ga orožja.

Nepoklicani in neodgovorni vod-
je stavke, ki so delavstvo zavajali k
nespametnemu mnenju, da bo prej
prišlo do pogajanj o kolektivni po-
godbi, če delavstvo vztraja v tovar-
nah, so izgubili yes svoj upliv in vso
svojo moč, ko je delavstvo videlo,
da so se pogajanja dejansko pričela
v trenutku, ko so bile tovarne iz-
praznjene. Da bi popravili svoj po-
ložaj, se ti hujskači sedaj poslužu-
jejo druge taktike. Razširjajo vesti,
da je bilo pri izpraznitvi tovarn v

vztrajati in ne popustiti v borbi za
socialne in politične pravice.

Boj za pravico je vedno zvezan
s poštenostjo, požrtvovalnostjo in
tudi z žrtvami.

Kranju večje ali manjše število de-
lavcev ubitih in ranjenih. Nerazsod-
no prebivalstvo naseda takim govo-
ricam in jih razširja dalje tudi še po-
tem, ko se je v bolnišnicah in pri po-
kopališčnih upravah, pri zasebnih
zdravnikih in ambulantah moglo
uveriti, da nihče ničesar ne ve o ka-
ki smrti ali rani v zvezi z izpraznit-
vijo tovarn v Kranju dne 16. t. m.

Da bi se preprečilo to novo be-
ganje delavstva, ki se vodi s prosoj-
nim namenom, da se v delavstvu
omaja zaupanje do oblastva kot za-
ščitnika delavskih interesov, je ban-
ska uprava naročila vsem okrajnim
načelnikom in predstojnikom mest-
nih policij, da razširjevalce neresnič-
nih vznemirljivih vesti brezobzirno
kaznuje po banski uredbi z dne 16.
julija 1932, Službeni list št. 510-59.

Koliko tekstilnih podjetij je v Ju- goslaviji?

Po statistiki Zveze tekstilne in-
dustrije je bilo 1935 v Jugoslaviji
341 tekstilnih podjetij. Po področjih
industrijskih zbornic se dele ta pod-
jetja:

	podjetij	v %
Ljubljana	90	26.39
Zagreb	89	26.10
Novi Sad	67	19.65
Beograd	63	18.48
Sarajevo	26	7.62
Split	6	1.76

V teh tovarnah je po statistiki
socialnega zavarovanja zaposlenih
49.218 delavcev in delavk.

Snujejo se pa še vedno nove to-
varne.

50 odstotni odpis kmečkih dolgov

obetajo

Iz Beograda so razširili vest, da
bodo pri uveljavljanju nove uredbe
o kmečki zaščiti odpisali 50 odstot-
kov kmečkih dolgov. 25 odstotkov
odpisa bo šlo na državni strošek, 25
odstotkov pa bodo baje nosili de-
narni zavodi.

Država in zavodi bodo pa
odpisa le 25 odstotkov dolgov, 25
odstotkov pa bodo baje nosili na zavod.

Drugo vprašanje, ki zanima naše
kmete pa je, ali se bodo tržne cene
toliko popravile, da bodo mogli v bo-
dočnosti aktivno gospodariti.

Ruski odgovor na Nürnberg

Vorošilov: »Rusija je pripravljena!«

Vrhovni poveljnik ruske vojske
maršal Vorošilov je rekel ob zak-
ljučku manevrov v Kijevu na grož-
nje nemškega nacističnega kongre-
sa: »Naša rdeča vojska je popolno-
ma pripravljena!« To izjavo so po-
vzročile fašistične imperialistične iz-
jave vodstva nemškega režima.

Berlinski kongres filozofov. »Ti-
mes« objavlja dopis 18 ameriških
filozofov, ki odklanjajo udeležbo na
berlinskem filozofskem kongresu od
21. do 23. t. m., ker berlinska vlada
ni uniformirala le življenje in delo
nemškega naroda, marveč tudi nazi-
ranja in prepričanje. Amerikanski fi-
lozofi dvomijo, da bi bilo mogoče ob
sedanjem položaju v Nemčiji svo-
bodno razpravljati o predmetih iz fi-
lozofije.

Obrambni boj španskega ljudstva

Še vedno priprave za odločilen spopad

V zadnjih dneh se položaj v Španiji ni mnogo izpremenil.

Na severnem bojišču poizkušajo čete krivopriprave generala Molle prodirati proti Bilbau, od katerega so oddaljene 120 km. Nadalje se prizadevajo, da bi prišle na pomoč obleganemu mestu Oviedo.

Pri Teruelu, vzhodno od Madrida se vrše boji, v katerih prodirajo čete katalonske vlade proti pobunjenikom.

Na Sierri Gudarrami ni posebnih dogodkov; v planinah je namreč zapadel prvi sneg.

Glavna pozornost upornikov in poveljstva vladnih čet je osredotočena na odsek pri Talaveri. Alarmanje vesti o položaju na tem delu bojišča, ki so jih širili upornikom prijazni listi, so se izkazale kot neresnične. Vlada je na tem odseku zbrala veliko število čet, ki so preprečile nameravano prodiranje upornikov proti Toledu.

V Toledu, ki je v posesti vlade, pa so miličniki razstrelili del ogromnega gradu Alcazar, v katerem so zabarikadirani kadeti, up in nado španskih krivopriprave generalov. Določeno je bilo, da se bodo kadeti, ki so tu nakopičili ogromne

množine municije in živil, polastili Toleda in s tem padli miličnikom pri Talaveri v hrbet. Ta načrt je sedaj propadel. Madridska vlada je ponovno pozvala kadete naj izpušče žene, deco in starčke, ki jih imajo zaprte v ogromnih kletih Alcazara. Toda človekoljubni kadeti so ta predlog odklonili.

Na fronti pred Malago je ostal položaj neizpremenjen. Vse vesti o zavzetju Malage po upornikih in o krvavih bojih med vladnimi četami

„Auf nach Paris!“

V svetovni vojni je zakričal nemški cesar Viljem v svet: »Auf nach Paris!« Misli je namreč, da bo s pozivom »Udarimo jo na Pariz!« zbudil tako silo v vojski centralnih držav, da bodo kar v teku zasedli Pariz. Usoda je pa hotela drugače. Viljem je bil s svojimi centralnimi državami poražen.

Ta epizoda iz svetovne vojne nam prihaja v misel, ko čitamo bombastična oznanila reakcije o pohodu na Madrid in njega padcu v nekaj dneh.

Vojni minister španski je rekel, da so presenečenja mogoča, če ne bo mogoče pripraviti dovolj vladnih

in anarhisti v tem mestu so neresnične.

Vesti, da so uporniki zavzeli bakrene rudnike Rio Tinto ob portugalski meji, so neresnične. Rudarji branijo to ozemlje slej ko prej.

»200 ruskih letal vlad.«

Z bombastičnimi naslovi poročajo listi, da je Rusija poslala 200 avijonov španski vladi. S tem hočejo dati španski vladi bolševiški značaj.

ali grožnja z navalom na Madrid

Čet, ali bo upornikom dodeljena pomoč. Toda padec Madrida še ne bi bila zmaga, ker imajo uporniki nevarnost za hrbtom in bi se vladne čete lažje koncentrirale kakor na sedanjih obsežnih frontah. S težkim srcem čita pošten človek taka poročila, ko vidi, da se je ves fašizem, vsa reakcija in cerkev zarotila proti legalni, to je, zakoniti vladi ter zagovarja in podpira rebele, ki povrh žele še dalje izkoriščati in zatirati španski narod. Neki španski duhovnik je govoril po radiu ter se čudil, kako je mogoče, da se cerkev ogreva za rebele v Španiji.

Humanost, ne barbarstvo

Blum odgovarja Nürnbergu

V četrtek je Blum govoril po radiu o francoski zunanji politiki. Blumov govor se more smatrati kot odgovor na nürnberške izpade nemškega fašističnega režima, ki je grozil z imperializmom in agitiral za fronto proti komunizmu. Nürnbergski kongres je bil namenjen domači propagandi, toda teaterski, kakor pravi poljski list.

Blumov govor je napravil najboljše vtis v Franciji in v mednarodnem svetu. Celotno Zedinjene države so sprejele njegova izvajanja s priznanjem na znanje.

Blum je rekel: Francija veruje po svojih tradicijah v politično svobodo, veruje v državljansko enakost in v človeško bratstvo. Izpričuje, da so vsi državljani v svobodi rojeni in da imajo enake pravice. K temeljnim pravicam državljanov spada predvsem svoboda mišljenja in vesti. Mnenja je, da je glavni cilj in dolžnost državnega delovanja, ta načela v zakonitih uredbah, v socialnih razmerah in v mednarodnih odnosih vedno krepkeje uveljavljati.

Demokracija je režim, ki družbi omogoča, da se v redu razvija. Za zgled je navajal socialne reforme sed. ljudske vlade, ki je v treh mesecih izvršila ogromno delo. Demo-

kracija, ki se opira na red in ki ta red osnavlja na premišljeni volji čimvečjega števila državljanov, je nasprotje anarhije. Demokracija bo izšla iz borbe proti njej kot zmagovalka. Demokracija je opravičena tako z dokazi in izkušnjami kakor z razumom. Francija ostane demokraciji zvesta.

Francija noče nikomur vsiljevati svojih nazorov. Francija odklanja misel propagandne vojne ali vojne represalij prav odločno. Francija želi omiliti vse vzroke za konflikte z drugimi narodi, ki bi utegnili povzročiti vojno. Francija bo z vsemi narodi ravnala tako, če žele mir.

Prav take pojme ima sedanja francoska vlada o miru. Tudi ta mora biti demokratičen in človeški. Francoski mir zahteva torej predvsem, da narodi sami odločajo o sebi. Francoski mir zahteva enakopravnost med državami, naj bodo velike ali majhne, prav tako kakor med posameznimi osebami. To pomeni polagoma izločiti vojno, solidaren nastop proti napadalcu, materialno in moralno razorožitev. Ker je Društvo narodov osnovano po teh načelih, se francosko delovanje opira na Društvo narodov.

V teh načelih je moč Francije, ki

se ne boji nasprotnikov. Enotna je Francija v zahtevi po miru, tako enotna bi pa tudi bila, če bi šlo za varnost domovine ali celo za nje ozemlje.

Blumov govor pomeni novo ero v politiki utrditve evropskega, oziroma svetovnega mira. Zato je tudi našel najpovoljnejši odziv v mednarodnem svetu.

Labour Party za oboroževanje

in mir po načelu kolektivne varnosti

Vodstvo angleške delavske stranke se je izreklo z ozirom na zadržanje Nemčije, da opusti opozicijo glede oboroževanja s temi pridržki:

1. vlada mora zastopati načelo kolektivne varnosti,
2. ne sme se skleniti noben evropski dogovor brez Rusije, in
3. vlada mora preprečiti velike dobičke orožne industrije.

Delavska stranka, ki ne mara nezanesljivih ljudskih front, podpira s tem politiko popolne kolektivne varnosti kakor Blum in predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš.

Dama in po svetu

Ivan Hribar, senator, bivši ljubljanski župan, je slavil v soboto 85. rojstni dan.

Cenzura v Avstriji — blaženi Tomaž Morus na indeksu. Avstrijska reakcija je temeljito »prečistila« vse knjižnice. Izločili so vse knjige, ki kakorkoli spominjajo na socializem. Cenzor je v svojem svetem navdušenju šel tako daleč, da je zaplenil tudi knjigo utopičnega socialista Tomaža Morusa »Utopija«. Med tem pa so lansko leto ubogega Morusa, ki ni našel milosti v očeh dunajskega cenzorja, v Vatikanu proglasili — blaženim!

Volitve obratnih zaupnikov v Avstriji se bodo vršile od dne 1. oktobra do dne 31. decembra. Volilne pravice nimajo delavci, ki so bili zaradi »državi ali vladi sovražnega udejstvovanja« policijsko obsojeni ali v koncentracijskih taboriščih. To pomeni, da tisoče in tisoče najboljših delavcev in nameščencev, najbolj srčnih in značajnih delavcev, ki jih je policija obsodila zaradi energičnega zastopanja svojih gospodarskih, socialnih in političnih pravic, ne bo imelo ne aktivne in ne pasivne volilne pravice. Razentega bodo režimovci postavili samo eno kandidatno listo, in sicer listo doslej imenovanih zaupnikov. Volitve bodo torej brez pomena.

Kongres francoske radikalnosocialistične stranke, ki se je vršil te dni, je sprejel zaupnico Blumovi vladi z veliko večino.

Vrednost zgradb v Nemčiji prisilno znižana za eno tretjino. Nemška vlada je določila enotno ceno za zgradbe in parcele. Ki v nobenem primeru ne sme presegati dvainpolkratno višino najemnine. Doslej je odgovarjala kupna cena zgradb sedempolkratno višini najemnine. — K.

Kakšna bo žetev v Nemčiji. Po državni statistiki bo znašala v Nemčiji letošnja žetev 17 milijonov ton žita. Kmetijski minister Darré pa je objavil, da bo nesla žetev letos 23 milijonov ton žita.

39 članov francoske polarne ekspedicije utonilo. Ob grönlandski obali se je potopil parnik »Pourqui pas« s 40 člani polarne ekspedicije na krovu. — Pri tem je utonil tudi slavni francoski polarni raziskovalec dr. Charcot. Od vse ekspedicije se je rešil samo nek mornar.

5000 zdravilnih vrelcev so našli na Slovaškem. Nekaterih vrelcev ljudje sploh ne pijejo, ker njihova voda preveč pospešuje apetit, kar je v današnjih časih vsekakor nezaželeno.

L. Nikulin:

Telečje stegno

(Konec.)

Zunaj je bilo vlažno, polzko in temno. Kostja je stanoval na otoku v krasni vili. Imel je stanovanje s šestimi sobami; od teh sta bili obstanovani samo kopalnica in spalnica. V ostalih temnih sobah je vladal hud mraz. Puškin je spustil darove na baročno igralno mizico. Kostja in njegova žena, blede, sestradano sloka Ljusja, sta pogledala vreče in oči so jim čudno vzplamtele. Gostje so vstopali po vrsti drug za drugim, zamolklo kašljali in odlagali na dragoceni okrogli mahagonijevi mizi svoja darila. Po večini so bila to v »Izvestija« zavita polena in žarnice, stvari, ki si jih bil mogel v tistih časih odnesti iz uradnih prostorov, ne da bi bil imel kakšne stroške.

— Tovariši, — je dejal Puškin, ki je točil iz pločevinaste posode v kozarce popolnoma prozorno tekočino, — na zdravje tovariša Serjože! — Tako je bil led prebit in zavladalo je živahno razpoloženje.

V prostornem okroglem salonu je žarel velik kamin. Štiri šibke stariške mize različne oblike in veli-

kosti so se dobesedno šibile pod težo različnih jedoč. Hrib tenko narezane pečene teletine je širil redek, očarljiv vonj. In ta hrib je pomenil šele manjšo polovico občudovanja vrednega telečjega stegna. V kuhinji so pekli mlince in pogače. Gosti sinjasti dim je kar poplaval stanovanje, in smo morali nastežaj odpreti vrata. Gostje so se urno lotili pogač in pečenke. Hrib narezane teletine je kopnel in se krčil. Romantična Anica, strah petrograjskih zločincev, je hodila sem in tja po šestih razsvetljenih sobah in hrepenela po godbi. Smilila se je gospodarju in ji je rekel:

— Nekdanji senator pl. Grothus v stanoavnu šte. 1 ima lep klavir.

— Pojdemo k senatorju Grothusu! — je dejal odločno Puškin. A vsi so razumeli, da Grothus zdaj zmrzuje in da ne bo nič kaj postrežljiv nasproti poveljniku rdeče konjeniške divizije.

»Godbo! godbo!« — je žalostno stokala Anica, zato smo vendarle krenili v stanovanje šte. 1. Nekdanji senator, zdaj samo državljani Grothus, je pletel v kuhinji košare, ki jih je prodajal na trgu. Sprejel nas je dokaj mrzlo, a vendar vladno. Klavir iz rožnega lesa z bron-

stimi venčki in lilijami je stal v kotu kuhinje; na njem so se sušile mokre hlače.

— Ernest Karlovič, je plaho pričel Kostja, — danes imamo tako rekoč rodbinsko slavnost. Ali nam ne bi posodili klavirja, Ernest Karlovič... Samo za danes, Ernest Karlovič...

— Trenotek, prosim — je segla Anica v razgovor, — če ga ne marate posoditi, ga prodajte...

— Kako to prodajte? Komu bi ga prodal? — je zamrmral omamljen senator. — Kaj se to pravi? Kako ga bom prodal?

— No, tako, za živila, kaj? — je odgovoril Kostja še vedno nekoliko plaho.

— Dva kilograma sladkorja v kockah! — je nestrpnno vzkliknila Anica.

— Ne, — je zastokal pl. Grothus, — rožni les. Bluethner... Ne.

Vsi so za trenutek obmolknili. Anica je obvisela Puškinu na roki.

— Polovica telečjega stegna, — je svečano izgovoril Puškin.

— Polovica stegna? — se je zgrozil senator.

— Polovica... čakajte! Pokažite mu no! — Nekdo je planil po stopnicah navzgor h Kostji v stanova-

nje. Rožnato, lepo zapečeno telečje stegno na železni ponvi je kmalu obviselo v zraku pred široko odprtimi senatorjevimi očmi. Vzpel se je na prste in ogledal stegno. Plavalo je v soku in sladko dišalo.

— Dobro, velja, — je rekel onemogli pl. Grothus.

Dvajset ljudi je dvignilo klavir iz rožnega lesa in ga vleklo po stopnicah h Kostji. Romantična Anica je na stopnicah kar poljubljala Puškina. Klavir je z drdranjem in žalostnim stokanjem strun lezel navzgor, prilezel v prvo nadstropje in običal v vratih Kostje. Dvajset mož ga je suvalo in zibalo in ga končno le potisnilo med vrata.

Ena polovica je že prišla noter, toda druga je trdovratno kljubovala. Kostja in njegovi gostje so preko klavirja lezli v stanovanje. Saj so bili storili vse, kar so mogli. Naum Schwarz, najmlajši izmed profesorjev konzervatorija, je počepnil poleg notranje polovice glasovirja in zaigral najprej Weberjevo »Povabilo na ples«, potem pa Strausov valček »Liebfräulein«. Puškin z Anico je otvoril ples.

Poslovili smo se od Kostje šele ob petih jutraj. Ko smo zopet lezli preko glasovirja, smo se spomnili,

Občinske volitve

v srezih Maribor desni in levi breg

V sreču Maribor desni breg in levi breg so razpisane občinske volitve za 25. oktobra; volile pa bodo samo te-le občine:

Fram, Limbuš, Makole, Pobrežje, Podvelka, Poljčane, Ruše, Rače, Slivnica, Slov. Bistrica, Sv. Lovrenc na Poh. in Šmartno na Poh. (V 6 občinah sreza Maribor desni breg ne bo volitev.)

Duplek, Jakobski dol, Jarenina, Kamnica, Korena, Košaki, Selnica ob Dravi, Svečina, Sv. Jurij ob Pesnici, Sv. Križ nad Mariborom, Sv. Lenart v Sl. gor., Sv. Marjeta ob Pesnici, Velka Voličina in Zg. Sv. Kungota. (Izmed 21 občin sreza Maribor levi breg jih 6 ne bo volilo.)

Naši v Franciji

»Delavska Politika« — edino delavsko glasilo.

Sodr. Ch. W. iz La Machine v Franciji nam piše:

Škoda, da do danes nismo poznali »Delavske Politike«, tega edinega slovenskega delavskega glasila, če ravno nas je tukaj čez 200 Slovencev z družinami vred. Da smo o »Delavski Politiki« izvedeli tudi pri nas, je neposredna zasluga vlade s. Bluma, pod katero je delavstvo doseglo 15 dnevni plačani dopust na leto. V času dopusta imamo delavci možnost, da obiskujemo svoje rojake in sodruge v oddaljenih naseljih. Tudi k meni je prišel na obisk slovenski rudar-sodrug iz Lense in mi je prinesel »D. P.« Samo ob sebi umevno postane da današnjim dnevom naročnik »D. P.« Naročnino dobite ob koncu meseca. Sodružne pozdrave.

Naše sodruge v Franciji prosimo, da pomagajo širiti našo »D. P.« med ondnotnimi sodruzi. S tem bomo poglobili medsebojne stike in koristili naši skupni stvari.

Uredništvo.

Kdaj bodo volitve v Delavske zbornice?

Ustanovitev Delavske zbornice v Skoplju

Manjkajo — sredstva

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je odredil ustanovitev samostojne delavske zbornice za Vardarsko, Moravsko in del Zetske banovine s sedežem v Skoplju. Doslej so ti teritoriji spadali pod upravo Delavske zbornice v Beogradu in obsegajo dve tretjini njenega področja.

O tem piše »Radnički Jug«, glasilo organiziranih delavcev in nameščencev v Skoplju:

»Beogradska delavska zbornica je najstarejša v državi, ker obstoji že od l. 1911., torej celih 25 let. Njen ustroj in delovanje sta povsem odgovarjala potrebam delavstva na tem ozemlju. Ali bo zmogla to tudi novoustanovljena delavska zbornica v Skoplju, ki bo morala šele izgraditi svoj aparat in organizirati svoje delovanje? Naše mnenje je, da bi teritorij delavske zbornice v Skoplju nikakor ne smel iti preko mej (Stare Srbije) iz l. 1912.

Minister za socialno politiko sme v smislu § 36 zakona o zaščiti delavcev menjati področje posameznih zbornic, oziraje se na razdelitev upravnih področij v državi. V koliko je teritorialna pristojnost nove zbornice v Skoplju v soglasju s to zakonsko odredbo, je razvidno iz naših prejšnjih izvajanj.

V smislu § 66 zakona o zaščiti delavcev se ustanove do volitev definitivnih članov delavskih zbornic začasne delavske zbornice.

Te začasne delavske zbornice krijejo vse svoje stroške izključno iz državne podpore. To je obenem garancija za čimprejšnjo izvedbo volitev upravnih teles.

Mi pa vemo, da v proračunu ministrstva za socialno politiko ni niti enega dinarja kredita za vzdrževanje začasne delavske zbornice v Skoplju. Kako naj torej ta zbornica krije vse svoje stroške izključno iz državne subvencije? Od česa naj torej živi? Neupravičena naglica bo težko pogodila potrebe delavcev in nameščencev na jugu. Kakor že pravi stari narodni pregovor: kar je hitro — je slabo!

Oktobra t. l. poteče mandat vsem skupščinam delavskih zbornic in vsekakor bi morale biti že sedaj razpisane nove volitve. Zakaj še niso razpisane in zakaj delavska zbornica v Skoplju ni mogla iziti direktno iz teh volitev, kot izraz pravega razporenja delavcev in nameščencev na jugu?»

Kdaj bodo volitve v Delavske zbornice?

Do volitev v Delavske zbornice ne more biti več daleč. Vendar pa o razpisu volitev odloča minister za socialno politiko. Kdaj bodo razpisane ne vemo. Lahko se pa to zgodi kmalu in zato ne bo odveč, ako se razredno organizirano delavstvo že danes nanje pripravi.

Delna stavka francoskega delavstva uspešno zaključena

Nov uspeh Blumove vlade

Stavkovni spor v Lille je zaključen z uspehom po posredovanju vladnih članov in Bluma samega.

Spor je rešilo razsodišče s poravnavo. Uredilo se je vprašanje zapornikov. Splošne delavske mezde se zvišajo za 6 odst. Najnižje mezde za žene 2.30, za moške 3.15 fr. (5 do

6 Min. ozir. ca 8 Din na uro).

Strokovne organizacije so sprejele tudi načelo, da ob mezdah gibanjih ne bodo zasedle obratov, če bodo podjetniki izpolnjevali sklenjene pogodbe. Poravnava spora je v celi Franciji ugodno vplivala.

Navodila za občinske volitve

O volilnem imeniku.

Popravki volilnih imenikov.

Vsak 21 let star moški državljan, ki prebiva najmanj 6 mesecev v občini, mora biti vpisan v volilni imenik, ako ni v preiskavi radi nečastnih dejanj ali obsojen na izgubo častnih državljanskih pravic, ni pod skrbstvom ali v aktivni vojaški službi.

Kdor izpolnjuje te pogoje, pa ni vpisan v volilnem imeniku sme zahtevati vpis v volilni imenik še 15 dni po razpisu volitev.

Kako zahtevam vpis?

Vpis v volilni imenik zahteva vsakdo v občinskem uradu ustno ali pismeno.

Pismeno se reklamira lahko tako-le:

Podpisani Poglajen Jože, delavec, Veliki vrh 10, nisem vpisan v stalnem volilnem imeniku, čeprav sem 21 let star in že nad šest mesecev prebivam v občini ter imam po zakonu pravico voliti. Prilagam kot dokaz: (rojstni list, delavsko knjižico, vojaško knjižico itd., potrdilo delodajalca, hišnega gospodarja ali občinskega zglasevalnega urada) in

predlagam

da se me vpiše v volilni imenik.

Veliki vrh, 30. sept. 1936.

Poglajen Jože, l. r.

Kako se rešujejo reklamacije?

Občinska uprava mora rešiti tako zahtevo za vpis v 5 dneh in obvestiti o tem predlagatelja. Ako v 5 dneh ni rešitve ali ako občina predlog odkloni, se mora tisti, ki zahteva vpis pritožiti v 3 dneh na okrajno sodišče n. pr. tako-le:

Okrajnemu sodišču

v Celju.

Podpisani Poglajen Jože, delavec, Veliki vrh 10, sem zahteval vpis v stalni volilni imenik občine Veliki vrh, ker sem 21 let star in prebivam že 6 mesecev nepretrgano v občini. Sklicujem se na priloge v aktu, ki leži v občinskem uradu občine Veliki vrh in prilagam kot nov dokaz še

Ker je občinska uprava neupravičeno odklonila mojo zahtevo,

predlagam,

da naslovno sodišče razveljavi odlok ob-

činske uprave in odredi, da se me vpiše v stalni volilni imenik.

Veliki vrh, dne 6. oktobra 1936.

Poglajen Jože.

Vpis ali izbris iz volilnega imenika

Na isti način se lahko zahteva izbris neupravičenega volilca iz volilnega imenika. Vpis ali izbris more zahtevati vsak sam ali pa tudi kdo drugi.

Dokumente za reklamacije vpisa v volilni imenik

morajo izdati vsa javna oblastva na zahtevo v 24. urah brezplačno.

O domovinski pravici.

Kako pridobimo domovinsko pravico?

Zakon o podeželskih občinah določa, da more zaprositi vsakdo, ki stanuje že nad 5 let nepretrgoma v neki občini in uživa častne državljske pravice ter more vzdrževati sebe in svojo rodbino, za sprejem v domovinsko zvezo v dotični občini. Občinski odbor, ki sklepa o sprejemu, take prošnje ne more zavrniti.

Kdor pa stanuje stalno nad deset let v isti občini, uživa častne državljske pravice in ni v sodni preiskavi ali pod obtožbo radi dejanj, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic, je že s tem — torej brez prošnje — pridobil domovinstvo v občini in zadostuje, da to pismeno javi predsedstvu občine.

O volilni pravici.

Kdo sme voliti?

Voliti smejo vsi 21 let stari državljani, ki so vpisani v volilnem imeniku.

Kdo more kandidirati?

Kandidirati more vsak najmanj 25 let star državljan, ki je vpisan v volilnem imeniku tiste občine, kjer namerava kandidirati in ki ima v tej občini tudi domovinsko pravico.

Kdo ne more biti izvoljen?

1. občinski uslužbenci, dokler so v aktivni službi;
2. uradniki tistih oblastev, ki neposredno nadzorujejo občine;

3. tisti, ki so z občino v pravdi, dokler se pravda ne dovrši;

4. občinski dobavitelji, podjetniki občinskih del in zakupniki občinske imovine ter dohodkov;

5. tisti, ki morajo položiti račun o upravljanju občinske imovine ali o upravljanju katerega občinskega zavoda ali o kakem poslu, ki ga jim je občina poverila, dokler tega ne store;

6. oni, ki brez upravičenega razloga niso sprejeli odborške dolžnosti ob poslednjih volitvah;

7. oni, ki stalno uživajo podporo (brezposelna podpora ni stalna podpora v smislu zakona) ali so vzdrževani iz občinskih ali drugih javnih sredstev, razen državnih;

8. oni, ki so z županom ali člani občinske uprave (to so kandidati na prvih šestih mestih kandidatne liste) v krvnem sorodstvu do vštete četrtga kolena, v svaštvu do vštete drugega kolena. To določbo je razumeti tako: Župan in člani občinske uprave ne smejo biti niti med seboj niti z nobenim občinskim odbornikom, tudi če ni član občinske uprave, v takem sorodstvu ali svaštvu. Zakon pa ne prepoveduje, da ne bi smela biti dva občinska odbornika, od katerih ni nobeden niti župan niti član uprave, v bližnjem sorodstvu ali svaštvu. Sorodniki do četrtega kolena so oče in sin, stari oče in vnuk, dva brata, dva bratranca, stric in nečak. Svaštvo do drugega kolena pa obsega zeta in tasta ali pa dva svaka. Po zakonu sta torej lahko izvoljena v občinski odbor oče in sin, tast in zet ali pa dva brata ali dva svaka, vendar nobeden izmed njih ne sme biti niti župan niti član uprave, ampak morebita biti oba samo navadna občinska odbornika. Če bi pa bila na kandidatno listo postavljena dva taka bližnja sorodnika, in sicer vsaj eden na prva mesta kandidatne liste, ki so določena za župana in člana občinske uprave, potem ne velja za izvoljenega tisti, ki je nižji na kandidatni listi in stopi na njegovo mesto njegov naslednik na kandidatni listi. Ako pa nastopi tako svaštvo šele potem poslovne dobe občinskega odbora (po naknadni žetiviti), mora odstopiti tisti, ki je bil izvoljen na nižjem mestu kandidatne liste.

Poleg tega po zakonu o volilnih imenikih ne morejo kandidirati oni, ki začasno ali stalno nimajo volilne pravice in to iz razlogov:

(Dalje prihodnjič.)

Studenci pri Mariboru

Občni zbor »Vzajemnosti« bo v nedeljo, dne 27. septembra ob pol 3. uri popoldan v gostilni Mraz. Pravila so potrjena in pripravljani odbor je ukrenil že vse potrebno, da bo društvo začelo takoj s svojim delom. Izobraževalno delo mora biti naša prva naloga!

Šoštanj.

Del. kult. društvo »Vzajemnost« se je preselilo v društveni lokal k J. Berločniku. Knjižnica ima že precej knjig in je odprta vsako nedeljo in praznik od 9. do 11. ure popoldan. Veliko število pevcev se je prijavilo, tisti, ki imajo veselje, se še vedno lahko prijavijo, toda naj hite, ker bomo začeli z vajami. Enako velja tudi za mladino, katera bi se rada učila tamburati. Vso delavsko mladino, vse pomočnike in intelektualce vabimo v naše delavsko kulturno društvo, kajti delo na polju izobrazbe nam je najbolj potrebno. Družnost! Odbor.

Norveška delavska stranka v boju za večino

Pred volitvami v norveški parlament

Na Norveškem se razvija živahna agitacija za predstoječe parlamentarne volitve.

Delavska vlada pod predsedstvom Nygaarsvolda hoče pri volitvah doseči večino v parlamentu, da bi postala neodvisna od pomoči kmečke stranke, ki za to svojo pomoč zahteva seveda gotove koncesije. Do nadpolovične večine v parlamentu manjka delavski stranki sedem mandatov. Pri zadnjih volitvah je pomnožila svoje glasove od 375 tisoč na 500.000 in število svojih mandatov od 47 na 69.

Od ostalih strank imajo konservativci 30, kmeti 23 in liberalci 24 poslancev. liberalna ljudstva stranka, radikalna ljudska stranka in krščanska ljudska stranka vsaka po enega poslanca.

Precejšnjo vlogo v volilnem boju igra navzočnost Trockega v deželi. V tem vprašanju nastopajo proti vladi i fašisti i komunisti enako ostro in tako rekoč enotno, izjavljajoč, da vlada ne zasluži ljudskega zaupanja, ker se brani izgnati Trockega.

Izgledi delavske stranke za volitve niso slabi, vprašanje je seveda, če se ji bo posrečilo priboriti večino.

Avtomatične svetlobne signalne naprave na železniških prehodih. Iz Čehoslovaške poročajo, da namerala železniška uprava namestiti na železniških prehodih avtomatične svetlobne signale. Dosedanji varnostni znaki in zapornice se niso obnesli, kar dokazuje veliko število nesreč, ki se v očigled naraščajočem prometu utegnejo še pomnožiti.

Za tiskovni sklad. Za tiskovni sklad je daroval s. Pretnar Alojz iz tobačne tovarne v Ljubljani Din 10.— z željo, da bi list začel čimprej izhajati trikrat tedensko. Iskrena hvala!

All si že dobil novega naročnika za »Delavsko Politiko«, smatraj to za svojo dolžnost!

Šolski nahrbtniki

od Din 10.— naprej, Šolski žemperji od Din 12.— naprej

LUNA, Glavni trg 24

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.